ПРАЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Беларускі УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА І ПРАФКОМА БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

№ 7(1119) ● Чацвер, 26 лютага 1976 г. ● Цана 2 кап. ● Газета выходзіць з 1935 г.

24 ЛЮТАГА ПАЧАЎ РАБОТУ XXV З'ЕЗД КАМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ САВЕЦКАГА САЮЗА

ЦЭНТРАЛЬНАМУ КАМІТЭТУ КАМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ БЕЛАРУСІ
ПРЭЗІДЫУМУ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА БССР
САВЕТУ МІНІСТРАЎ БССР

За паспяховую работу па камуністычнаму выхаванню моладзі, уцягненню яе ў актыўную працоўную дзейнасць у студэнцкіх будаўнічых атрадах, высокія паказчыкі ў вучэбнай, вытворчай і грамадска-палітычнай дзейнасці Беларускі ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга дзяржаўны універсітэт імя У. І. Леніна ўзнагароджаны Ганаровай граматай Вярхоўнага Савета БССР.

Універсітэт сёння — адна з буйнейшых навучальных устаноў нашай краіны. Ажыццяўляючы планы партыі, навукова-педагагічныя работнікі прыкладаюць усе намаганні да таго, каб лепш узброіць маладых спецыялістаў сучаснымі ведамі, навыкамі арганізацыйнай і грамадска-палітычнай работы, уменнем выкарыстоўваць атрыманыя веды на практыцы. Эфектыўнасць і якасць работы сталі баявым дэвізам універсітэцкага калектыву.

Выкладчыкі, супрацоўнікі, студэнты універсітэта паспяхова завяршылі дзевятую пяцігодку. За 1971—1975 гады Беларускі дзяржаўны універсітэт выпусціў каля 15 тысяч маладых спецыялістаў, звыш 500 скончылі аспірантуру. Высокіх вынікаў калектыў дабіўся ў сацыялістычным спаборніцтве ў гонар XXV з'езда КПСС.

Ва універсітэце развіваюцца і памнажаюцца слаўныя працоўныя традыцыі. За гады дзевятай пяцігодкі школу працоўных семестраў прайшлі звыш 10 тысяч студэнтаў, асвоена 21,4 мільёна рублёў капіталаўкладанняў, пададзены дзесяткі рацыяналізатарскіх прапаноў, сэканомлена будаўнічых матэрыялаў на суму 42,4 тысячы рублёў, здадзена ў эксплуатацыю больш чатырохсот аб'ектаў вытворчага і культурна-бытавога прызначэння.

Студэнты універсітэта добра працуюць і добра вучацца. 418 лепшых з іх у гэтыя дні падпісалі Рапарт Ленінскага камсамола XXV з'езду КПСС.

У праекце ЦК КПСС да XXV з'езда партыі «Асноўныя напрамкі развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1976—1980 гады», у рашэннях толькі што адбыўшагася XXVIII з'езда КПБ перад вышэйшай школай, і асабліва перад універсітэтамі, пастаўлены новыя, яшчэ больш грандыёзныя і адказныя задачы ў развіцці навукі, у падрыхтоўцы высокакваліфікаваных спецыялістаў. У рашэнні гэтых задач нам давядзецца вызначыць ролю і ўдзел кожнага навуковага работніка, кожнага камуніста і камсамольца, выкладчыка і студэнта.

Прымаючы Ганаровую грамату Вярхоўнага Савета БССР, выкладчыкі, супрацоўнікі, студэнты Беларускага ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга дзяржаўнага універсітэта імя У. І. Леніна горача дзякуюць Цэнтральнаму Камітэту Камуністычнай партыі Беларусі і ўраду Беларускай ССР за высокую ацэнку іх штодзённай дзейнасці і запэўніваюць, што калектыў адкажа на яе самаадданай працай, выдатнай вучобай. Мы прыкладзем усе намаганні, веды, уменне і вопыт, каб з гонарам выканаць задачы, пастаўленыя Камуністычнай партыяй перад вышэйшай школай, і далей будзем актыўна працаваць на карысць нашай Радзімы, набліжаючы наша светлае камуністычнае заўтра.

РЭКТАРАТ, ПАРТКОМ, МЯСЦКОМ, КАМІТЭТ КАМСАМОЛА, ПРАФКОМ БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА.

З мэтай дасканалення падрыхтоўкі высокакваліфікаваных спецыялістаў, сумеснай распрацоўкі найбольш актуальных навуковых праблем і хутчэйшага ўкаранення іх у вытворчасць мэтазгодна стварэнне вучэбна-навукова-вытворчага аб'яднання БДУ — вытворча-тэхнічнае аб'яднанне «Інтэграл».

НА ЗДЫМКУ: сумесную пастанову аб стварэнні аб'яднання падпісваюць рэктар БДУ імя У. І. Леніна У. М. СІКОРСКІ, сакратар парткома універсітэта Т. Я. ДУДАРАВА і генеральны дырэктар ВТА «Інтэграл» М. ГАЙДЭНКА, сакратар парткома аб'яднання В. КАРУМАЎ.

Фота Д. ПРЭСА.

ТЭЛЕГРАМА XXV З'ЕЗДУ КПСС

Сэрцы 10 тысяч студэнтаў, камсамольцаў Беларускага ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга дзяржаўнага універсітэта імя У. І. Леніна б'юцца сягоння ў такт з боем Крамлёўскіх курантаў, якія пачалі адлік мінут, гадзін работы XXV з'езда Камуністычнай партыі нашай краіны.

Форум партыі Леніна, якая ўвасабляе розум, гонар і сумленне нашай эпохі, для нас падзея вялікай значнасці.

Кожны з нас перапоўнены пачуццём гордасці за тое, што з'яўляецца сучаснікам з'езда.

Табе, з'езд камуністаў, дакладваем:

1.350 студэнтаў універсітэта — выдатнікі вучобы;

7.063 студэнты паспяхова працуюць у студэнцкіх навуковых лабараторыях;

10.613 студэнтаў за гады дзевятай пяцігодкі прайшлі школу трэцяга працоўнага семестра. На будаўнічых пляцоўках Беларусі, Казахстана, Томскай, Пскоўскай і Смаленскай абласцей імі асвоена каля дваццаці двух мільёнаў рублёў капіталаўкладанняў, пабудаваны дзесяткі жылых дамоў, жывёлагадоўчых фермаў, праведзена вялікая ідэалагічная работа. У перыяд зімовых канікул на ўдарнай камсамольскай будоўлі паспяхова працаваў студэнцкі будаўнічы атрад імя XXV з'езда КПСС.

Камсамольская арганізацыя БДУ імя У. І. Леніна запэўнівае XXV з'езд роднай партыі, што прыкладзе ўсе намаганні, каб кожны дзень дзесятай пяцігодкі зрабіць днём выдатнай вучобы, ударнай працы, высокай грамадска - палітычнай актыўнасці.

КАМСАМОЛЬСКАЯ АРГАНІЗАЦЫЯ БЕЛДЗЯРЖУНІВЕРСІТЭТА.

УВАГА ВАЕННА-ПАТРЫЯТЫЧНАМУ ВЫХАВАННЮ

20 лютага адбылося пасяджэнне сектара абаронна-масавай работы партыйнага камітэта БДУ, які ўзначальвае начальнік ваеннай кафедры універсітэта Б. М. Глазкоў.

На пасяджэнні былі намечаны мерапрыемствы па абаронна-масавай рабоце ў бягучым паўгоддзі.

У выступленні старшыні ДТСААФ М. Гарлатава адзначалася, што на факультэтах складаюцца планы работы па ваенна-патрыятычнаму выхаванню. У іх уваходзіць правядзенне лекцый, гутарак, вечароў, сустрэч з ветэранамі вайны, наведванне памятных месц (Хатыні, Брэсцкай крэпасці і інш.). Вялікая работа вядзецца па прапагандзе ваенна-прыкладных відаў спорту.

У студзені ў БДУ быў аб'яўлены месячнік у гонар 58-й гадавіны Савецкай Арміі і Ваенна-Марскога Флоту. Аднак не ўсе факультэты актыўна ўключыліся ў правядзенне месячніка (напрыклад, юрфак).

На ваеннай кафедры праводзяцца сустрэчы з ветэранамі Вялікай Айчыннай вайны, на якія з задавальненнем прыходзяць студэнты ўсіх факультэтаў.

Некаторыя факультэты (фізфак, ФПМ) арганізуюць выезды ў падшэфныя воінскія часці; на хімфаку прайшоў вечар па ваенна-патрыятычнай тэматыцы.

Затым выступіў начальнік ваеннай кафедры Б. М. Глазкоў. Ён адзначыў, што яшчэ не на ўсіх факультэтах у поўнай меры зразумелі важнасць ваенна-патрыятычнага выхавання студэнтаў. Неабходна часцей арганізоўваць спартыўныя святы, сустрэчы з падшэфнымі часцямі, ваенныя зборы. Час, які застаўся да святкавання 31-й гадавіны Вялікай Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне, трэба выкарыстаць з найбольшай карысцю, правесці як мага больш мерапрыемстваў, яшчэ раз прагледзець планы абаронна-масавай работы на факультэтах, ліквідаваць недахопы.

Л. АНДРЭЕВА.

СУСТРЭЧА З МІНІСТРАМ

Вынікі работы XXX сесіі Генеральнай Асамблеі ААН былі тэмай сустрэчы прафесарска - выкладчыцкага саставу БДУ з міністрам замежных спраў БССР А. Е. Гурыновічам. У гутарцы з міністрам былі закрануты многія важныя праблемы сучаснасці: аздараўленне міжнароднага палітычнага клімату, умацаванне міру і міжнароднай бяспекі.

Сустрэча з міністрам— адна з многіх, якія стаяць у плане сістэматычнага інфармавання партыйнага і прафсаюзнага актыву, прафесарска - выкладчыцкага саставу, куратараў універсітэта аб падзеях унутранага і міжнароднага жыцця. План распрацаваны парткомам нашай установы.

КАМУНІСТЫЧНАМУ ВЫХАВАННЮ — ЯКАСЦЬ

Пасля ўсебаковага разгляду на расшыраным пасяджэнні рэктарата, партыйнага камітэта і грамадскіх арганізацый вынікаў даследаванняў сацыялагічнай лабараторыі БДУ было прынята рашэнне аб стварэнні семінара па маральнаму і эстэтычнаму выхаванню. Слухачы семінара — работнікі дэканатаў, сакратары партыйных арганізацый, куратары вучэбных груп, актыў факультэтаў. Прайшло двое заняткаў семінара. З лекцыямі выступілі міністр замежных спраў БССР А. Е. Гурыновіч, дацэнт кафедры этыкі, эстэтыкі і навуковага атэізму С. Д. Лапцёнак.

ДНІ НАВУКІ

19 лютага ў гасцях у рабочых МАЗа пабывала 18 навуковых работнікаў БДУ. Пачаліся традыцыйныя выезды вучоных універсітэта на прадпрыемствы горада. У час абедзеннага перапынку яны чытаюць лекцыі, робяць даклады, прысвечаныя галоўнай падзеі часу — XXV з'езду КПСС, расказваюць аб дасягненнях савецкіх вучоных за пяцігодку.

Таварыствам «Веды» сумесна з парткомам універсітэта не толькі арганізаваны выезды вучоных, але і распрацавана каля 30 новых цыклаў лекцый па пытаннях грамадскіх і прыродазнаўчых навук. У цэхі і аддзелы мінскіх прадпрыемстваў прыйдуць брыгады лектараў.

КУБІНСКІЯ СТУДЭНТЫ ПРЫМАЮЦЬ ГАСЦЕЙ

Кампазітара Ігара Лучанка — лаўрэата прэміі Ленінскага камсамола — ведае ўся Беларусь. З ім захацелі пазнаёміцца і кубінскія студэнты, якія навучаюцца ў БДУ. Разам з Лучанком на «агеньчык» інтэрната № 7 прыйшлі члены ансамбля «Верасы». Сустрэча прысвячалася XI Сусветнаму фестывалю моладзі і студэнтаў, які адбудзецца ў Гаване. Выступалі госці і гаспадары. Ігар Лучанок падарыў кубінскім сябрам пласцінкі з запісамі сваіх песень.

«КРЫЖАЧОК» — НА «БЛАКІТНЫМ ЭКРАНЕ»

Нядаўна наш народны ансамбль танца «Крыжачок», якім кіруе заслужаны дзеяч культуры М. В. Лапша, вярнуўся з паездкі ў Маскву. Ансамбль прымаў удзел у тэлевізійнай праграме «Мой адрас — Савецкі Саюз», якая будзе перадавацца па Інтэрбачанню.

У Маскве быў зроблены запіс поўнай праграмы танцаў «Крыжачка» на плёнку.

Народны артыст СССР Ігар Маісееў, які прысутнічаў на рэпетыцыях ансамбля, даў выступленням танцораў высокую ацэнку.

С. ШЫДЛОЎСКАЯ.

ПРАБЛЕМЫ І ЗАДАЧЫ ВЦ

КАЛЯ шасцідзесяці працэнтаў супрацоўнікаў, якія працуюць у вылічальным цэнтры Беларускага дзяржаўнага універсітэта, — гэта яго выпускнікі, якія закончылі матэматычны, прыкладной матэматыкі, фізічны факультэты.

— Увогуле лік работнікаў вылічальнага цэнтра ў параўнанні з 1970 годам павялічыўся ў дзесяць разоў, — расказвае намеснік дырэктара вылічальнага цэнтра па вылічальнай тэхніцы, інжынер Л. А. Залатарэвіч. — Зараз у вылічальным цэнтры працуе больш як дзвесце чалавек. Расшырылася і яго арганізацыйная структура: ВЦ разбіты на дзевяць аддзелаў, з якіх два займаюцца абследаваннем вылічальнай тэхнікі, астатнія ж займаюцца навукова-даследчай работай.

Усе аддзелы вылічальнага цэнтра аснашчаны сучасным абсталяваннем, якое пастаўляе Мінскае аб'яднанне вылічальнай тэхнікі. Зусім нядаўна аб'яднанне паставіла вылічальнаму цэнтру дзве сучасныя машыны навейшай маркі АЭС-ЭВМ, а ў гэтым, 1976 годзе, плануецца атрымаць яшчэ больш магутныя машыны серыі АЭС.

Навейшае, сучаснае абсталяванне дазваляе нам, работнікам вылічальнага цэнтра, больш эфектыўна рашаць рад праблем і задач, у прыватнасці ў галіне будаўніцтва аўтаматызаванай сістэмы збору і апрацоўкі медыка-біялагічнай інфармацыі для медыцынскіх устаноў навукова-даследчага характару. Важныя работы праводзяцца і ў дыягностыцы вылічальных сістэм, распрацоўваецца аўтаматызаваная сістэма кіравання вышэйшай школай БССР, інтэнсіўна вядзецца распрацоўка матэматычнага забеспячэння вылічальнай тэхнікі.

З прафесіянальнай гордасцю за свой калектыў, за сваіх таварышаў Людміла Андрэеўна гаворыць:

— Дзякуючы высокакваліфікаваным кадрам, забеспячэнню вылічальнага цэнтра навейшай вылічальнай тэхнікай работа машыннага парка ЭВМ у нас пастаўлена лепш, чым у многіх іншых вылічальных цэнтрах рэспублікі. Напрыклад, у нас карысны машынны час на кожную ЭВМ складае больш дваццаці гадзін у суткі.

Працоўныя здабыткі і поспехі калектыву вылічальнага цэнтра былі высока ацэнены кіраўніцтвам універсітэта: 17 лютага на сходзе актыву універсітэта работнікам вылічальнага цэнтра быў уручаны вымпел пераможцаў сацыялістычнага спаборніцтва сярод падраздзяленняў універсітэта.

В. КАСОЎСКАЯ.

ВЯЛІКАЯ ПЕРАМОГА

20—25 лютага 1948 г. працоўныя Чэхаславакіі атрымалі гістарычную перамогу над рэакцыяй. Трыумф народнай дэмакратыі.

Ад гістарычных лютаўскіх дзён 1948 года нас аддзяляе ўжо 28 гадоў. Перамога рабочага класа і ўсіх працоўных, дасягнутая пад кіраўніцтвам Камуністычнай партыі Чэхаславакіі над рэакцыяй, — гэта адзін з найвялікшых рубяжоў у гісторыі чэхаславацкага народа. Чэхаславакія стала дзяржавай, дзе ўлада належыць пралетарыяту, і перад ёю непасрэдна паўсталі задачы сацыялістычнага будаўніцтва.

Лютаўская перамога пацвердзіла правільнасць і дзейснасць палітыкі КПЧ, яна даказала, што партыя авалодала марксісцка-ленінскім вучэннем і змагла творча прымяніць яго. Партыя аказалася на вышыні ў пытаннях стратэгіі і тактыкі, якія выражаліся пад кіраўніцтвам Клемента Готвальда. Іменна ён, узначаліўшы рабочы клас, вёў барацьбу, якая прывяла да канчатковага паражэння буржуазіі ў Чэхаславакіі. Галоўным зместам палітыкі КПЧ была ў той час арыентацыя на мірны, паступовы пераход да сацыялізму, арыентацыя на паслядоўнае ажыццяўленне народна - дэмакратычнай рэвалюцыі і яе паступовае перарастанне ў рэвалюцыю сацыялістычную.

Спрыяльныя міжнародныя ўмовы, якія дазволілі рабочаму класу Чэхаславакіі ўзяць уладу ў свае рукі, узніклі ў выніку перамогі Савецкага Саюза над фашысцкай Германіяй.

З таго часу, як Чэхаславакія ўступіла на шлях сацыялістычнага развіцця, буржуазія часова змірылася з рэвалюцыйным развіццём падзей, ускладваючы надзеі на тое, што развіваючуюся рэвалюцыю сустрэнуць цяжкасці, што зменіцца міжнародная абстаноўка на карысць імперыялістычных сіл, з дапамогай якіх удасца спыніць і павярнуць назад рэвалюцыйнае развіццё. Зразумеўшы безнадзейнасць сваіх чаканняў, рэакцыя паспешліва прыняла рашэнне — з дапамогай путча ў корані змяніць палітычную сітуацыю ў краіне. На наступленне контррэвалюцыйных сіл, якое пачалося 20 лютага 1948 года ўходам у адстаўку рэакцыйных міністраў, КПЧ адказала контрнаступленнем пры актыўнай падтрымцы працоўных мас.

25 лютага прэзідэнтам была прынята адстаўка рэакцыйных міністраў і адобрана прапанова К. Готвальда аб рэарганізацыі і дапаўненні ўрада.

Такім чынам лютаўскія дні паканчылі не толькі з урадавым крызісам, але і агульным палітычным крызісам ва ўсёй краіне на карысць рабочага класа, малазямельнага сялянства, усіх працоўных мас.

Ян МАЛОВЕЦ,
студэнт IV курса фізфака.

ДАПАМОГА НА ДЗЯЦЕЙ

У адпаведнасці з Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР ад 25 верасня 1974 года «Аб увядзенні дапамогі на дзяцей малазабяспечаным сем'ям» з 1 лістапада 1974 года ўведзена дапамога на дзяцей сем'ям, у якіх сярэдні сукупны даход за год не перавышае 50 рублёў у месяц. Дапамога назначаецца і выплачваецца ў размеры 12 рублёў у месяц на кожнае дзіця да дасягнення ім васьмігадовага ўзросту.

Дапамога на дзяцей назначаецца маці па месцу яе работы або вучобы. Калі маці не працуе і не вучыцца, дапамога назначаецца па месцу работы, службы або вучобы мужа. Заявы ў камісію па назначэнню дапамогі падаюцца ад імя маці. У БДУ заявы прымаюцца па адрасу: вул. Бабруйская, 9, п. 1, па аўторках з 9 да 13 і па пятніцах з 14 да 18 гадзін.

Да заявы аб назначэнні дапамогі на дзяцей павінны быць прыкладзены:

1. Даведка домакіраўніцтва, ЖБК, выканаўчага камітэта, вясковага, пасялковага Савета дэпутатаў працоўных, каменданта інтэрната аб саставе сям'і з указаннем прозвішча, імя, імя па бацьку, сваяцкіх адносін кожнага з членаў сям'і і роду іх заняткаў.

2. Копіі пасведчанняў аб нараджэнні дзяцей.

3. Даведкі аб даходах кожнага члена сям'і за снежань—студзень таго года, які папярэднічае году звароту за дапамогай.

Штогод спецыяльная камісія пераглядае матэрыялы па назначэнню дапамогі. Для аднаўлення выплаты дапамогі неабходна прадставіць у пачатку года даведкі аб даходах членаў сям'і за мінулы год і даведку аб саставе сям'і. Копіі пасведчанняў аб нараджэнні дзяцей, якія маюцца ў асабістай справе па назначэнню дапамогі за мінулы год, не прадстаўляюцца.

Для атрымання нехапаючых дакументаў заявіцелю даецца трохмесячны тэрмін. Калі ў гэты перыяд усе дакументы прадстаўлены, то дапамога назначаецца з месяца звароту і выплачваецца да канца каляндарнага года незалежна ад змен даходаў членаў сям'і ў гэтым годзе.

Пры змене месца работы, вучобы чалавек, які атрымлівае дапамогу, павінен у заяве ў камісію ўказаць адрас новага месца работы, вучобы, і дапамога яму будзе выплачвацца ў гэтай установе.

Выплата дапамогі робіцца пасля прадстаўлення ўсіх дакументаў 3—5 числа штомесячна за мінулы месяц.

І. КАЛЯДКА.

ПАВЫШАЦЬ ЭФЕКТЫЎНАСЦЬ ВЕДАЎ

САВЕЦКІЯ людзі сустрэлі XXV з'езд КПСС у абстаноўцы вялікага палітычнага і працоўнага ўздыму. З расшырэннем маштабаў гаспадарчага і культурнага будаўніцтва ўзрастаюць патрабаванні да арганізаванасці і дысцыпліны ўсіх працаўнікоў нашага грамадства, павышаецца адказнасць кожнага грамадзяніна за стан спраў у краіне. КПСС дабіваецца фарміравання ва ўсіх працоўных камуністычнай перакананасці, палітычнай і працоўнай актыўнасці.

У арсенале ідэалагічных сродкаў барацьбы партыі за фарміраванне ў шырокіх мас камуністычнага светапогляду ўсё большае значэнне цяпер набывае лекцыйная прапаганда. Значны ўклад у гэту высакародную справу ўносяць лектары таварыства «Веды». Знамянальная і здзіўляючая з'ява: у век шырокага патоку інфармацыі па радыё, тэлебачанню, праз друк неабходнасць у жывым слове — лекцыі, гутарцы не толькі не зніжаецца, а наадварот, узрастае. Відаць, справа заключаецца ў якасці інфармацыі і характары яе ўздзеяння на чалавека, які адчувае патрэбнасць у кантакце з лектарам.

У мінулым годзе лектары таварыства «Веды» БДУ прачыталі каля шасці тысяч лекцый. У адрозненне ад мінулых гадоў лекцыйная прапаганда вядзецца дыферэнцыравана і мэтанакіравана, набліжана да рашэння задач вытворчасці.

У апошні час прыкметна палепшылася прапаганда маральна-этычных, атэістычных, педагагічных і прыродазнаўчых ведаў. Зараз мы бяром курс на самы высокі ўзровень лекцыйнай прапаганды. Асноўны напрамак—пераход ад асобных «заказных» лекцый да тэматычных цыклаў, да сістэмы, да глыбіні. У сувязі з гэтым перагледжана тэматыка лекцый, адкрыты новыя народныя універсітэты, якіх пры БДУ зараз пяць, лекторыі, школы і цыклы. Распрацавана каля трыццаці новых цыклаў, частка з якіх ужо дзейнічае. Гэта, напрыклад, такія важныя і цікавыя цыклы, як «Праблемы фарміравання патрэб ва ўмовах развітога сацыялізму», «Узрастанне кіруючай ролі КПСС — заканамернасць камуністычнага будаўніцтва» і іншыя.

Змяненні ў вытворчасці і вобліку самога працаўніка, рост яго культуры павысілі ролю прапаганды навукова-тэхнічнага прагрэсу і перадавога вопыту. Добра вядома, што якасць лекцыйнай прапаганды ацэньваецца па яе эфектыўнасці, г. зн. па яе рэзультатыўнасці. Пад гэтым мы разумеем, відаць, не толькі адукацыйны рэзультат або выхаванне ўмення мысліць самастойна. Эфектыўнасць ведаў з'яўляецца, разам з тым, важнейшым фактарам эканамічнага прагрэсу. Як не ўспомніць формулу акадэміка Струміліна, што эфектыўнасць навукі як вытворчай сілы «прама прапарцыянальна аб'ёму укаранёных ведаў, памножанаму на глыбіню іх засваення і шырыню распаўсюджання ў працоўных масах».

У гэтым плане заслугоўвае ўвагі наш народны універсітэт «Матэматычныя метады ў кіраўніцтве вытворчасцю і ў навуковых даследаваннях», вопыт работы якога абагульнен праўленнем усесаюзнага таварыства «Веды». Дзейснай формай лекцыйнай прапаганды з'яўляюцца таксама навукова-практычныя канферэнцыі і калектыўныя выезды, правядзенне «Дзён навукі» на прамысловых прадпрыемствах і ў падшэфных сельскіх раёнах. Напрыклад, 19 лютага, напярэдадні адкрыцця XXV з'езда КПСС, адбыўся чарговы традыцыйны калектыўны выезд выкладчыкаў БДУ на Мінскі аўтазавод, якія ў яго цэхах прачыталі 18 лекцый. Патрэбна адзначыць высокую якасць лекцый, з якімі выступілі В. П. Васін, Л. А. Гуцаленка, Г. А. Калініна, А. А. Дробатаў, А. П. Кацава, Л. П. Міронава, Л. Н. Дзічкоўская, П. Л. Салаў, І. С. Манак, В. З. Калінін, Е. М. Зуеў, Л. П. Сцяпанава, В. М. Стральцоў, В. А. Равякін, Е. І. Мішук, П. С. Карака.

Рабочыя завода выказалі задавальненне і ўдзячнасць за змястоўныя лекцыі і гутаркі.

Патрэбна таксама адзначыць актыўны ўдзел у рабоце народных універсітэтаў, школ, лекторыяў, у правядзенні цыклаў лекцый кафедр марксісцка-ленінскай філасофіі, сацыялагічнай лабараторыі, кафедр этыкі, эстэтыкі і навуковага атэізму, навуковага камунізму, палітэканоміі і кафедр геаграфічнага факультэта. Добра арганізавана лекцыйная работа ў лекторыях хімфака і біяфака.

Цяпер усю ўвагу патрэбна звярнуць на самую тонкую, глыбока навуковую галіну нашай работы — на ператварэнне кожнай лекцыі ў эталон дасканаласці па яе тэме, структуры, плану, перакананасці, па яе навуковаму, ідэйна-тэарэтычнаму, метадычнаму, выхаваўчаму і моўнаму ўзроўню.

Нашым пастаянным клопатам павінны быць пытанні, звязаныя з тэматычнай накіраванасцю лекцый: што прапагандуецца, ці робіцца акцэнт на праблемах, растлумачэнне якіх у найбольшай ступені здольна дапамагчы ў рашэнні пастаўленых партыяй задач, наколькі шырокае кола праблем, асвятляемых прапагандай.

М. РЭЗНІКАЎ,
дацэнт, старшыня праўлення арганізацыі таварыства «Веды» БДУ.

На здымках: лекцыю чытае М. Рэзнікаў; група выкладчыкаў на аўтазаводзе. Фота **Д. Прэса.**

ПАДРЫХТАВАНА БІБЛІЯТЭКАРАМІ

Да кніжных выставак — пастаянных кампанентаў другога і трэцяга паверхаў універсітэцкай бібліятэкі — мы прывыклі як да добрых знаёмых, дарадчыкаў і памочнікаў у вучобе, грамадскай дзейнасці. Вось і зараз на другім паверсе чытач знойдзе змястоўныя выстаўкі, падрыхтаваныя клапатлівымі рукамі бібліятэкараў: «Да камунізму нас партыя вядзе», «У. І. Ленін і праблемы ідэалагічнай барацьбы на сучасным этапе», «Сацыялістычнаму спаборніцтву — шырокі размах», «Сучасная матэматыка — навуцы і тэхніцы».

Сярод цікавых кніжных выставак трэцяга паверха хочацца адзначыць адну — «Рэлігія і царква ў сучасным свеце». Кнігі падабраны з густам, увагу прыцягваюць фотаздымкі з часопісаў.

Па традыцыі выстаўку адкрываюць працы Уладзіміра Ільіча Леніна. Тут жа — кнігі аб атэізме, рэлігіі і царкве Ф. Энгельса. Шырока прапагандуецца альманах «Атэістычныя чытанні».

Асабліва добрай атрымалася другая «старонка» выстаўкі. «100 адказаў вeруючым», «Рэлігіі старажытнай Грэцыі», «Міфы аб стварэнні свету», «Забаўная біблія»— гэты няпоўны пералік брашур і кніг, выдатных па паліграфічнаму выкананню, цікава напісаных, дае ўяўленне аб сістэме падбору выданняў. Кнігі расказваюць пра вераванні, рэлігійныя святы, абрады, выкрываюць рэлігію, дзеянні царквы.

Студэнтаў, якія вывучаюць асновы навуковага атэізму, усіх, хто цікавіцца гэтымі пытаннямі, запрашаем на другі паверх галоўнага корпуса універсітэта.

С. МІКАЛАЕВА.

ВІНШУЕМ З ЮБІЛЕЕМ!

1 сакавіка грамадскасць універсітэта адзначае пяцідзесяцігоддзе з дня нараджэння загадчыка кафедры тэорыі і практыкі савецкай журналістыкі, члена Саюза журналістаў СССР Барыса Васільевіча Стральцова.

За плячыма ў Барыса Васільевіча — багаты і нялёгкі шлях. Некалькі гадоў службы ў Савецкай Арміі, напружаная вучоба на філалагічным факультэце БДУ, якую ён сумяшчае з работай у газетах. Карэспандэнцыі, артыкулы, нарысы, апавяданні, напісаныя Б. В. Стральцовым, друкуюцца на старонках бабруйскай газеты «Савецкая Радзіма», у рэспубліканскіх газетах «Чырвоная змена», «Звязда», у часопісах «Беларусь», «Полымя», «Маладосць» і іншых выданнях. Таленавіты журналіст хутка праходзіць шлях ад літсупрацоўніка абласной газеты да загадчыка аддзела рэспубліканскай партыйнай газеты «Звязда».

Назапашаны вопыт выклікае роздум над сучаснымі праблемамі журналістыкі, патрабуе абагульнення, і Барыс Васільевіч звяртаецца да даследчай работы. У 1968 годзе ён без адрыву ад вытворчасці бліскуча абараняе кандыдацкую дысертацыю.

У верасні таго ж года Барыс Васільевіч прыходзіць працаваць на кафедру тэорыі і практыкі савецкай журналістыкі, а з чэрвеня 1969 года ўзначальвае яе.

З захапленнем слухаюць студэнты лекцыі Б. В. Стральцова па курсу «Публіцыстыка і жанры савецкай газеты», спецкурсу «Нарыс і фельетон», спецсемінару «Газета і мараль». Практычныя заняткі з будучымі журналістамі ён заўсёды праводзіць жыва, на высокім метадалагічным узроўні, імкнецца як мага больш раскрыць перад студэнтамі таямніцы журналісцкага майстэрства, даць ім неабходную ідэйную і прафесійную загартоўку перад самастойнай работай, падаць пастаянную цесную сувязь з рэдакцыямі беларускіх газет і часопісаў.

Багаты плён навуковай дзейнасці Б. В. Стральцова. У 1971 годзе ён выдае манаграфію «Газета і мараль», у 1973 годзе выходзіць з друку манаграфія «Публіцыстычнасць інфармацыйных жанраў», у 1974 годзе на кніжных паліцах паяўляецца манаграфія «Аналітычныя жанры». У гэтым жа годзе Б. В. Стральцоў паспяхова абараняе доктарскую дысертацыю. Ён — рэдактар зборніка артыкулаў «За газетным радком», аўтар шматлікіх артыкулаў па праблемах савецкай журналістыкі. Зараз ён працуе над фундаментальным даследаваннем «Публіцыстыка. Жанры. Майстэрства», якое неўзабаве выйдзе ў выдавецтве БДУ імя У. І. Леніна.

Беларускаму чытачу Б. В. Стральцоў вядомы не толькі як нястомны журналіст, выхавацель будучых кадраў нашага друку, але і таленавіты літаратар, аўтар пяці кніг аповесцей, апавяданняў і нарысаў. Яго «Вячэрняя планета», «Дружная рунь», «Сыходзяцца бальшакі і прасёлкі», «Апеляцыя «Зорачка» добра сустрэты чытачамі і крытыкай.

Вялікую, разнастайную вучэбна-педагагічную дзейнасць Б. В. Стральцоў умела спалучае з актыўнай грамадскай дзейнасцю. На працягу трох год ён быў членам партыйнага бюро факультэта, членам парткома універсітэта. Цяпер Б. В. Стральцоў — член вучонага савета універсітэта, член рэдкалегіі часопіса «Веснік БДУ», кіруе школамі юных карэспандэнтаў пры газетах «Чырвоная змена» і «Піянер Беларусі». Барыс Васільевіч карыстаецца заслужаным аўтарытэтам сярод выкладчыкаў, студэнтаў. Кафедра, якую ён узначальвае, чатыры разы выходзіла пераможцай у сацыялістычным спаборніцтве сярод кафедр факультэта.

Сваё пяцідзесяцігоддзе Барыс Васільевіч Стральцоў сустракае ў росквіце творчых сіл, журналісцкага таленту і педагагічнага майстэрства.

Супрацоўнікі кафедры тэорыі і практыкі савецкай журналістыкі.

УЛІЧВАЦЬ ВОПЫТ ПЕРШАЙ СЕСІІ

«Той не студэнт, хто не здасць першай сесіі», — гаворыць вядомая студэнцкая прымаўка. Калі гэта так, то зусім нядаўна армія студэнтаў папоўнілася новым кантынгентам свежых сіл — першакурснікамі. Што такое сесія, яны ведаюць цяпер не толькі па расказах. І хаця зноў пачаліся заняткі і аўдыторыі напоўніліся гамонкай, успаміны аб першай сесіі жывуць, вынікі яе абмяркоўваюцца і зараз.

Ці ўсё ты зрабіў для таго, каб найлепш здаць экзамены? Ці задаволены ты вынікамі і чаму навучыла цябе першая сесія? Такое кола пытанняў абмяркоўвалі на нядаўнім камсамольскім сходзе студэнты першага курса трэцяй групы факультэта журналістыкі. Сур'ёзнай і карыснай атрымалася размова.

Як студэнт працаваў на працягу семестра — паказвае экзамен. У групе з 26 студэнтаў без «троек» здалі экзамен 10 чалавек, ёсць адна нездавальняючая адзнака, некалькі незалікаў. Лічбы, як бачыце, невясёлыя. У чым жа справа?

Група ў асноўным складаецца з учарашніх школьнікаў. Але ВНУ — гэта не школа, дзе настаўнік штодзённа можа кантраляваць паспяховасць вучняў і наведванне імі заняткаў. Таму, аналізуючы няўдачы, студэнты больш за ўсё і гаварылі аб тым, што не ўлічылі новую для іх методыку навучання ў вышэйшай школе, і асноўная работа па падрыхтоўцы экзаменаў была перанесена непасрэдна на перыяд сесіі.

Вывад адсюль вынікае сам: патрэбна адразу ж, з першых дзён новага семестра, сур'ёзна рыхтавацца да заняткаў, а гэта значыць і да будучых экзаменаў. Вялікую ролю ў гэтым адыгрывае старанная падрыхтоўка да практычных і семінарскіх заняткаў, наведванне навуковых гурткоў. А гэта ў сваю чаргу дазваляе не толькі паглыбляць і сістэматызаваць свае веды, але, калі можна так сказаць, правільна імі валодаць. Бо, як паказалі экзамены, недастаткова мець грунтоўныя веды, іх патрэбна правільна, лагічна раскрыць на экзаменах. Вось тут і прыходзяць да дапамогу заняткі ў навуковых гуртках, дзе студэнты выступаюць з дакладамі, рэфератамі, рыхтуюць навуковыя работы. Карысць ад гэтага двайная.

На сходзе былі падведзены вынікі спаборніцтва паміж студэнтамі групы. Лепшымі прызнаны Сяргей Новікаў і Аляксандр Уліцёнак, якія здалі ўсе экзамены толькі на выдатна. Добра папрацавалі таксама Пётр Трубчык, Яраслаў Чапля, Галіна Шаблінская. Можа, яны валодалі нейкім сакрэтам, якога не ведалі астатнія, і гэта дапамагло ім на экзаменах? Але не, пры размове з імі аказалася, што ўвесь «сакрэт» зводзіцца да наступнага: унутраная дысцыпліна і арганізаванасць, уменне прымусіць сябе працаваць і правільна размяркоўваць свой час.

Ідуць заняткі. Другі семестр пачаўся. Размова, што адбылася ў першакурснікаў, несумненна, дапаможа ім у будучым.

Ю. ЮРКО.

ВЫПРАБАВАННЕ НА САМАСТОЙНАСЦЬ

Здаецца, зусім нядаўна здадзена зімовая сесія, а ўжо недалёка і летняя. Для пяцікурснікаў яна будзе апошняй. А пакуль што — практыка.

Антон Калеснікові́ч, студэнт юрыдычнага факультэта, праходзіць практыку ў пракуратуры Цэнтральнага раёна г. Мінска.

Наша першая сустрэча працягвалася нядоўга. «Прабачце, я павінен ісці браць тлумачэнне ў сведкі», — сказаў Антон. Я папрасіла дазволу прысутнічаць.

І вось на маіх вачах адбылося ператварэнне сціплага студэнта - практыканта ва ўпэўненага супрацоўніка пракуратуры. Ён цвёрда задае пытанні, уважліва слухае адказы сведкі.

Хаця справа нескладаная, трэба было яшчэ раз узнавіць у памяці пункты закона, пацікавіцца, як правільна аформіць тлумачэнне.

Калеснікові́ч добра справіўся з гэтым заданнем, і яго кіраўнік, памочнік пракурора Э. Б. Крупенка, застаўся задаволеным. А зусім нядаўна яны закончылі праверку работы адміністрацыйнай камісіі пры выканкоме Цэнтральнага раёна г. Мінска. Эдуард Бернардавіч вызначае добрыя тэарэтычныя веды студэнта і з прыемнасцю падкрэслівае імкненне Антона да самастойнай практычнай дзейнасці.

...Падыходзіць к канцу практыка. Пройдзе яшчэ некалькі месяцаў, і Антон Калеснікові́ч паедзе працаваць у Брэсцкую вобласць. І яшчэ не раз з удзячнасцю ўспомніць ён і універсітэт, і выкладчыкаў, і Э. Б. Крупенку, які кіраваў яго практыкай.

Л. ПАКУЦІНА,

Прайшло ўжо два тыдні, як пачаўся другі семестр гэтага навучальнага года. Зноў лекцыі, семінары, практычныя заняткі.

На здымку: практычныя заняткі па курсу «Вышэйшыя расліны» ў студэнтаў II курса біялагічнага факультэта.

Фота *Т. Петрашкевіч.*

АД З'ЕЗДА ДА З'ЕЗДА

23 лютага на гістарычным факультэце адбылася навукова-тэарэтычная канферэнцыя «Ад з'езда да з'езда». З уступным словам да прысутных звярнуўся сакратар партбюро факультэта, в. а. дацэнта І. В. Марчанка. У атмасферы глыбокай увагі былі заслуханы даклады в. а. дацэнта К. І. Осіпава «Адзінства тэорыі і практыкі ў дзейнасці КПСС», аспіранта кафедры гісторыі БССР В. Э. Пляшэвіча «Беларуская ССР у гады дзевятай пяцігодкі», дацэнта Д. Б. Мельцара «Сусветная сацыялістычная садружнасць — вырашаючы фактар разрадкі міжнароднай напружанасці».

З вялікай цікавасцю было ўспрынята выступленне дацэнта А. І. Кажушкова «Беларускі універсітэт ад з'езда да з'езда».

СЕМЕСТР НАБІРАЕ СІЛУ

Сёння я ў гасцях у студэнтаў механіка-матэматычнага факультэта. Ідуць семінарскія заняткі па гісторыі КПСС. Тэма—работа У. І. Леніна «Чарговыя задачы Савецкай улады».

Дацэнт Алена Міканораўна Захватаева цікава і змястоўна асвятліла гэтыя пытанні на лекцыі, а зараз яна апытвае студэнтаў. Адчуваецца, што рабяты падрыхтаваліся да заняткаў, добра ведаюць асноўныя палажэнні ленінскай работы. М. Эцін, В. Калюта і іншыя ўжо атрымалі выдатныя адзнакі...

Семестр набірае сілу. Гэта адчуваецца і ў вучэбных аўдыторыях, і ў камітэце камсамола мехмата. Тут нядаўна падвялі вынікі зімовай сесіі. З 1.273 студэнтаў, здаваўшых экзамены, 118 атрымалі нездавальняючыя адзнакі. У чым жа справа?

«Галоўнае для нас не толькі агульны працэнт паспяховасці, а і колькасць студэнтаў, якія займаюцца на «4» і «5»,—тлумачыцца ў спецвыпуску камсамольскага «Пражэктара». Побач вынікі мінулагодняй сесіі. Трэба адзначыць, што працэнт паспяваючых павялічыўся, але не настолькі, каб можна было заспакоіцца. І справа не толькі ў тым, што матэматыка — адна са складанейшых дысцыплін; як відаць, несур'ёзна аднесліся да семінарскіх заняткаў.

— А гэта галоўнае — займацца ў семестры, — зазначае Марыя Пяткевіч, студэнтка 3-га курса, член штаба «КП». — Выкладчыкі заўсёды прыйдуць на дапамогу, растлумачаць незразумелае.

— Мы рабілі ўсё магчымае, каб дапамагчы адстаючым, — працягвае размову сакратар камсамольскай арганізацыі Вера Прокашава. — Да сённяшняга дня ўсе студэнты пераздалі экзамены і атрымалі станоўчыя адзнакі. Паўсюдна ў кожнай групе праводзім камсамольскія сходы, галоўным пытаннем якіх з'яўляецца паспяховасць студэнтаў. На трэцім і чацвёртым курсах ёсць такое камсамольскае даручэнне, як «грамадскі куратар».

Узмацнілі сваю работу акадэмічны і культмасавы сектары. Жыццё на факультэце становіцца больш змястоўным і цікавым. Саша Фрадкін і Ілья Кветнер, другакурснікі, узяліся за падрыхтоўку сцэнарыя да вечара, які адбудзецца шостага сакавіка. Матэматыкі не толькі вучацца, але ўмеюць і адпачываць.

М. БАЖКО.

ТВОЙ ЭТЫКЕТ

БУДЗЬЦЕ ЗАЎСЁДЫ ПРЫГОЖЫЯ

БАГАТАМУ зместу павінна адпавядаць належная, адпаведная форма. Гэта — аснова гармоніі, якая мае самыя непасрэдныя адносіны да прыгажосці. Пусты чалавек, нават пры добрых манерах, — смешны. Адукаваны чалавек, які характарызуецца нізкай ступенню выхаванасці, адштурхоўвае ад сябе. І той, і другі непрыгожыя з прычыны дысгармоніі, якая кідаецца ў вочы. І, наадварот, можна шчыра любавацца чалавекам, які ведае сваю справу і добра выхаваны, бо ён гарманічны і таму прыгожы. Нават пры пасрэдным знешнім выглядзе.

Гэтыя элементарныя ісціны дарэчы напомніць таму, што асобныя нашы студэнты, набываючы з году ў год веды, становячыся больш кваліфікаванымі спецыялістамі, праяўляюць часам дзіўную бескультурнасць у паводзінах. Калі яны самі не здагадваюцца пра сваю нявыхаванасць, тады гэты маральны дэфект можа ўкараніцца, стаць рысай характару, і пазбавіцца яго будзе цяжэй. Выхаванасць, уменне трымаць сябе —неабходныя якасці для любога члена грамадства. Сацыёлагі, псіхолагі, юрысты даўно ўстанавілі, што напружаны рэжым гарадскога і службовага жыцця стамляе людзей, робіць іх празмерна ўзбуджанымі, нервовымі. Вынікам можа стаць псіхалагічны шок, які называюць «стрэсам». Устаноўлена таксама, што ветлівасць, пачцівасць, праяўленне павагі і такту да людзей дапамагаюць пазбегнуць стрэсу, палягчаюць жыццё сабе і іншым. Такім чынам, культура паводзін ва ўмовах урбанізацыі становіцца не толькі маральным патрабаваннем, але і жыццёва неабходнай нормай.

Нішто не прыходзіць так лёгка і не цэніцца так высока, як ветлівасць. Гэтыя словы, сказаныя М. Сервантэсам у XVI стагоддзі, не страцілі свайго значэння і сёння. Ветлівасць! Гэта сімвал добразычлівасці. І калі ў нас няма добразычлівасці ў душы (напрыклад, да знаёмага чалавека), мы абавязаны праявіць яе хаця б фармальна. У гэту форму ніяк не ўкладваюцца грубасць, ганебны зварот («гэй, бабка», «цётка» і г. д.), няўважлівасць (напрыклад, не рэагаваць на пытанне, якое звернута да вас), недалікатнасць, неакуратнасць (калі прымушаюць сябе чакаць) і г. д. Любое праяўленне такога роду кідаецца ў вочы, рэжа вуха, а іншы раз выклікае абурэнне. Самая мілая дзяўчына можа адштурхнуць ад сябе, праявіўшы сваю грубасць, нявыхаванасць.

Хібы ў паводзінах, вядома, могуць быць. Хаця б праз няведанне. Некаторыя з іх бяскрыўдныя. Іншыя ж могуць зняважыць, сапсаваць настрой. Такіх крыўдных прамашак можна не дапусціць, калі заўсёды кіравацца простым і ёмістым правілам: абыходзіцца з людзьмі так, як вам хацелася б, каб яны абыходзіліся з вамі. Гэта і ёсць такт, пачуццё сталай увагі да людзей. Яно заўсёды прыйдзе вам на дапамогу, калі ў пытаннях паводзін сустрэлася цяжкасць, незразумеласць. Бестактоўны чалавек непрыемны. Пра якую чалавечую прыгажосць можа ісці гаворка, калі нехта грукаціць у грамадскім месцы транзістарам, умешваецца ў чужую размову, бяжыць у гардэроб, калі яшчэ не скончыўся спектакль (ці лекцыя!), заглядвае ў чужое пісьмо, з «мілай» непасрэднасцю звяртаецца да хворага, што ён дрэнна выглядае, звоніць вам па тэлефоне апоўначы, вітаецца са старэйшымі седзячы, цісне руку як мае сілы ці зусім не вітаецца, ляпае вас пры сустрэчы па плячы, чмякае за сталом, размаўляе так гучна, што чуваць навокал, ніколі не просіць прабачэння, гаворыць аб прысутным ў трэцяй асобе, да ўсіх звяртаецца на ты і, калі курыць, пускае дым у твар. Нішто сабе вобраз? Праўда, такі «букет» бестактоўнасці і грубай нявыхаванасці ў адной асобе сумяшчаецца не вельмі ўжо часта. Але ж любой з такіх рыс дастаткова, каб лічыць чалавека невукам, нявыхаваным.

Часта нявыхаванасць праяўляецца праз няправільна зразуметае паняцце роўнасці. Так, мы роўныя ў правах, роўныя перад законам як грамадзяне краіны. Але не трэба забывацца і пра няроўнасць: прэтэндуючы на ўвагу і ветлівасць, жанчына заўсёды мае перавагу перад мужчынам, старэйшы перад малодшым, хворы перад здаровым, начальнік перад падначаленым. З гэтага вынікаюць многія элементарныя нормы паводзін. Не стану іх пералічваць: яны добра ўсім вядомы, але, на жаль, не заўсёды выконваюцца.

Існуе шэраг айчынных і перакладных кніг, брашур, буклетаў, у якіх з рознай ступенню паўнаты выкладзены асновы эстэтыкі паводзін. Гэтыя выданні карыстаюцца павышаным попытам, купіць іх цяжка, але калі такія кнігі існуюць, іх можна прачытаць, што я і раю зрабіць. Хаця б для пачатку. Пачынаць ніколі не позна. Магчыма, у ВНУ былі б карысныя лекцыі на такія тэмы, а магчыма, і факультатыўны курс гадзін на 6—8. Упэўнены, што недахопу ў слухачах не будзе. Студэнтам жа не трэба саромецца пытаць пра нормы паводзін, асабліва калі ўзніклі цяжкасці. Выкладчыкі і куратары ніколі не адмовяць у такой кансультацыі.

І апошняе. Прывабны ў агульначалавечым сэнсе той, хто пры ўнутранай стрыманасці і выхаванасці застаецца простым, натуральным і добразычлівым, хто не робіць з нормаў культурных паводзін прадмета дэманстрацыі і самазахаплення, хто не ператвараецца ў манекен, скаваны ўмоўнасцямі. Такі чалавек па-сапраўднаму прыгожы. І такімі мы хочам бачыць нашых студэнтаў. Дык будзьце заўсёды прыгожыя!

А. АГАХАНЯНЦ,
прафесар.

(З газеты «Савецкі настаўнік»).

САКАВІЦКІ КАЛЯНДАР

1—10 гадоў назад (1966) савецкая аўтаматычная станцыя «Венера-3», якая была запушчана 16 лістапада 1965 года, дасягнула планеты Венера.

4—55 гадоў з дня ўтварэння (1921) Абхазскай АССР.

8—МІЖНАРОДНЫ ЖАНОЧЫ ДЗЕНЬ.

11—50 гадоў з дня адкрыцця (1926) VII з'езда РЛКСМ. З'езд прыняў рашэнне аб перайменаванні камсамола ва Усесаюзны Ленінскі Камуністычны Саюз Моладзі (ВЛКСМ).

12—1917—Лютаўская буржуазна - дэмакратычная рэвалюцыя ў Расіі. Звяржэнне царскага самадзяржаўя. Утварэнне Петраградскага Савета працоўных і салдацкіх дэпутатаў.

12—70 гадоў з дня нараджэння (1906) Сулеймана Рустама, азербайджанскага савецкага паэта і драматурга.

14—1883—памёр Карл Маркс.

18—ДЗЕНЬ ПАРЫЖСКАЙ КАМУНЫ.

21—70 гадоў з дня нараджэння Самеда Вургуна (1906—1956), азербайджанскага савецкага пісьменніка.

23—100 гадоў назад (1876) П. М. Яблычкаў атрымаў патэнт на вынайдзеную электрычную свячу—першую электрычную крыніцу святла.

27—МІЖНАРОДНЫ ДЗЕНЬ ТЭАТРА.

27—90 гадоў з дня нараджэння С. М. Кірава (1886—1934), дзеяча Камуністычнай партыі і Савецкай дзяржавы.

28—200 гадоў з дня заснавання (1776) у Маскве Вялікага тэатра СССР.

29—150 гадоў з дня нараджэння Вільгельма Лібкнехта (1826—1900), дзеяча нямецкага дэмакратычнага і працоўнага руху.

30—200 гадоў з дня нараджэння В. А. Трапініна (1776—1857), рускага мастака.

АБ САБЕ І АБ КІНО

Міхаіл Пугаўкін: «Я чалавек харошы, добры, у асноўным станоўчы».

Журналісцкі лёс звёў нас у адной з камандзіровак з папулярным артыстам кіно Міхаілам Іванавічам Пугаўкіным. І мы ўзялі ў яго інтэрв'ю.

— Скажыце, калі ласка, Вам даводзілася калі-небудзь здымацца на кінастудыі «Беларусьфільм»?

— Так, я быў запрошаны беларускімі кінематаграфістамі для ўдзелу ў здымках кінакарціны «Прыгодны да нестраявой». На мой погляд, фільм удалы. Працаваць было цікава. Думаю, што дружба з беларускім кіно ў нас будзе і ў далейшым моцная.

— Ваш любімы камедыйны акцёр?

— У нас у краіне шмат цудоўных, я б сказаў, моцных акцёраў. На мой погляд, Аркадзій Райкін, калі гаварыць аб акцёрах камедыйнага жанру, можа лічыцца лепшым. Праўда, ён больш выступае ў тэатры і на эстрадзе, але і работа ў кіно стала значнай і яркай. Без перабольшання можна назваць Райкіна кінаартыстам нумар адзін. Для мяне ён эталон культуры і глыбіні ў мастацтве. Яго героі жывуць 2—3 хвіліны, але іх характары, яны самі паўстаюць перад намі ў поўным развіцці. Падуладныя таленту і востраму розуму, яны быццам паспяваюць і нарадзіцца, і пражыць гады юнацтва, і састарыцца. Гэта вяршыня акцёрскага майстэрства. Таму для мяне Аркадзій Райкін заўсёды вялікі прыклад. А ўвогуле ў кожнага камедыйнага акцёра свой аб'ект перайманння. Напрыклад, Савелій Крамараў спіць і бачыць сябе падобным на Луі дэ Фюнеса. Не магу не сказаць і пра Масквіна, які даў мне ў студыі МХАТа незабыўны ўрок. Гэта таксама наша гордасць. Што датычыць маладых акцёраў, то, несумненна, тут трэба адзначыць Леаніда Кураўлёва. Лічу, што гэта светлая асоба ў вялікім патоку камедыйных акцёраў, якія прыйшлі ў кіно параўнальна нядаўна. Ёсць у мяне і іншыя любімыя акцёры. Гэта І. Ільінскі, М. Жараў. Але яны, мне здаецца, некалькі ўстарэлі. Хачу тут жа заўважыць: камедыйнаму акцёру вельмі важна своечасова пайсці з экрана.

З зарубежных акцёраў, якія здымаюцца ў камедыйных ролях, мне падабаюцца Бурвіль і вельмі абаяльны Жан-Поль Бельмандо.

— Вы ніколі не хацелі сыграць драматычную ролю?

— Прызнацца, хацеў, і цяпер хачу. Мне нават прапаноўвалі работу ў сур'ёзным жанры, але пакуль я не знайшоў падыходзячага героя, майго героя.

— Кажуць, што Вы акцёр трэцяга дубля. Ці праўда гэта?

— Гэта так. Як ні дзіўна, але трэці дубль у мяне заўсёды самы ўдалы. Гэта стала нейкай заканамернасцю, растлумачыць якую проста немагчыма. Прыпамінаю выпадак. Аднойчы, на здымачнай пляцоўцы, я загадзя папярэдзіў рэжысёра, што калі ён будзе здымаць мяне больш трох разоў у адной і той жа сцэне, то сам зразумее, што гэта была марная праца не толькі для яго. «Няўжо вы не верыце ў сапраўдную дасканаласць?» — спытаў ён. «Не, у дасканаласць я веру, але я, як бы вам сказаць, акцёр трэцяга дубля». І, уяўляеце, я зноў меў рацыю! Мы рабілі чацвёрты, пяты... сёмы дубль, а самым якасным зноў быў трэці.

А ўвогуле я лічу, што ў камедыйных кінафільмах без дубляў не абысціся. Напрыклад, Чарлі Чаплін рабіў да 30 розных дубляў, выбіраў з гэтага матэрыялу лепшы і, несумненна, выйграваў у многім. Драматычным жа акцёрам, па-мойму, так званы дубляж не патрэбен. Таму што плакаць пяць-шэсць разоў і ўвесь час укладваць у гэтыя слёзы тое шчырае трагічнае пачуццё, якое ўласціва трагічнаму герою, — немагчыма. Вы, мабыць, помніце эцюд з кінафільма «Дванаццаць крэслаў», дзе мне прыйшлося секчы гэты злашчасны гарнітур на беразе бушуючага мора. Дык вось. Мы не адзін тыдзень чакалі шасцібальны шторм. Калі такое надвор'е стала падыходзячым, адразу ж пачалі работу. І за чатыры гадзіны знялі велізарны кавалак. У гэты дзень усё абышлося адным дублем.

— Колькі працягваецца Ваш рабочы дзень у час здымак?

— Вядома, што ён у нас не нарміраваны. Асабліва доўга даводзіцца працаваць на «натуры». Толькі ўзышло сонца — усё жыве здымкамі. Часта яны працягваюцца 15 гадзін. Заканчваем з заходам сонца.

— Вашы любімыя камедыйныя фільмы?

— «Пёс Барбос і незвычайны крос», «Волга-Волга» — я ад іх ў захапленні.

— Раскажыце, калі ласка, пра Вашы апошнія работы ў кіно.

— У бліжэйшы час на экраны краіны выйдзе фільм з маім удзелам. Гэта захапляючая кінакарціна знята на кінастудыі імя А. М. Горкага. А называецца яна «Русалачка». Пастаноўка вядомага рэжысёра Бычкова. Яго добра ведаюць гледачы па фільму «Горад майстроў». Зусім нядаўна я іграў яшчэ адну ролю ў шматсерыйнай кінакарціне «Два капітаны». Мой герой — нягоднік, невыносная натура.

— Ваша захапленне па-за работай у кіно?

— Па-першае, мне часта даводзіцца выступаць перад калгаснікамі і рабочымі, ездзіць па многіх гарадах. Сёння — Віцебск, Гомель, Магілёў, Талін, затым — Мінск. Асабліва прыемна бываць у гасцях у студэнтаў — вельмі цікаўны народ!

Па-другое, у адносінах так званага «хобі» — я чалавек старамодны. Чаму? У мяне вялікая сям'я: тры дачкі і тры ўнучкі, якіх я вельмі люблю і ўдзяляю ім увесь свой вольны час. Люблю прыроду. І бываю шчаслівы, калі ўдасца вырвацца куды-небудзь за горад, як мага далей ад шуму і мітусні, надта мяне стамляючых. Да ўсяго гэтага — я пешаход.

У дадатак — я ў нечым падобны на кракадзіла Гену, таму што заўсёды шукаю і знаходжу харошых і добрых людзей.

З Міхаілам Іванавічам вялі гутарку **А. БАСАЎ, А. ЛАБАДА, О. МАРОЗАЎ**, студэнты факультэта журналістыкі.

Фота аўтараў.

КВЕТКІ ТРЭНЕРУ

Калі мінскія дынамаўцы праводзяць чарговую сустрэчу, ён непрыкметна ўслед за футбалістамі выходзіць на стадыён. Толькі футбалісты на зялёнае поле, а ён, Яўгеній Іванавіч Гаранскі, заслужаны трэнер РСФСР і УССР, галоўны трэнер мінскага «Дынама», разам са сваімі памочнікамі і запаснымі ігракамі займае месца побач з футбольным полем. Потым яны спакойна і ўважліва сочаць за паядынкам.

А вось тут, у студэнцкай аўдыторыі галоўнага корпуса БДУ, яны разам, побач — студэнты-балельшчыкі і галоўны трэнер іх любімай каманды. Разам з ім на сустрэчу са студэнтамі і выкладчыкамі БДУ прыйшоў варатар каманды Міхаіл Вергіенка. Зусім нядаўна на камсамольскім сходзе футбалісты-дынамаўцы абралі яго сваім камсамольскім важаком.

Яўгеній Іванавіч расказаў паклоннікам дынамаўцаў, што каманда пачала рэгулярныя трэніроўкі ў сярэдзіне снежня. У гэтым годзе разам з камандай працуе навуковая брыгада, у саставе якой шэсць супрацоўнікаў РТІ і два з Беларускага дзяржаўнага інстытута фізічнай культуры. Абследаваўшы футбалістаў пасля невялікага зімовага перапынку, вучоныя засталіся задаволенымі здароўем спартсменаў.

Яўгеній Іванавіч шчыра падзякаваў балельшчыкам за іх вялікую ўвагу да дынамаўскага калектыву.

Затым гэтую своеасаблівую прэс-канферэнцыю працягваў Міхаіл Вергіенка. Ён расказаў аб жыцці калектыву, аб яго справах і задачах. Камсорг і галоўны трэнер адказалі на шматлікія пытанні студэнтаў.

Шчыра дзякуючы ганаровым гасцям, студэнты паднеслі ім кветкі і пажадалі ўдалага выступлення ў вышэйшай лізе.

В. ФІЛІПЧЫК.

28 лютага ў 19 гадзін у актавай зале БДУ усіх студэнтаў, выкладчыкаў, работнікаў універсітэта чакае сустрэча з вядучымі спевакамі, рэжысёрамі, мастакамі Тэатра оперы і балета Беларускай ССР. Праводзіць сустрэчу камітэт камсамола сумесна з праўленнем клуба БДУ.

«Белорусский университет» — орган парткома, ректората, месткома, комитета комсомола и профкома Белорусского ордена Трудового Красного Знамени государственного университета им. В. И. Ленина. На белорусском языке.

Газета выходзіць па чацвяргах. Тыраж 2.000 экз. Аб'ём — 1,5, друк. ар. АТ 01088 Заказ № 289.

Рэдактар А. А. ДЗЕРАШ.

Наш адрас: Мінск, Універсітэцкі гарадок, геаграфічны корпус, п. 14. Тэлефон 22-07-19. Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі.